Załącznik nr 1
do Uchwały Nr LIV/639/2010
Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach

z dnia 24 marca 2010r

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Tarnowskich Górach
42-600 Tarnowskie Góry, ul .Bytomska 15 tel/fax (032) 285 59 70, (032) 768 97 11

SPRAWOZDANIE

z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Tarnowskich Górach
za 2009 rok

Tarnowskie Góry 2010

SPIS TREŚCI

WSTĘP 3

1. RAMY ORGANIZACYJNE MOPS 4
1.1 Podstawy prawne działalności ośrodka 4
1.2 Struktura organizacyjna MOPS 4
1.3 Ustawy realizowane przez MOPS 5
1.4 Struktura zatrudnienia pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej 6
1.4.1 Poziom kwalifikacji pracowników 7
1.4.2 Szkolenia pracowników 9

2. KLIENCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ 9
2.1 Struktura ludności Tarnowskich Gór 9
2.2 Charakterystyka beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej 10
2.2.1 Liczba i typy rodzin objętych pomocą społeczną 10
2.2.2 Liczba rodzin i osób objętych działaniami MOPS 12
2.2.3 Przyczyny trudnej sytuacji życiowej klientów 12

3. ZADANIA REALIZOWANE W MIEJSKIM OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ 13
3.1 Świadczenia rodzinne 13
3.2 Fundusz Alimentacyjny 15
3.3 Dodatki mieszkaniowe 15
3.4 Świadczenia pomocy społecznej 17
3.4.1 Praca w środowisku rodzinnym 17
3.4.2 Konsultacje 18
3.4.3 Kierowanie do domów pomocy społecznej 21
3.4.4 Pomoc finansowa – świadczenia pieniężne wypłacane na podstawie ustawy o pomocy społecznej 22
3.4.5 Świadczenia pomocy społecznej – pomoc realizowana w formie niepieniężnej 24
3.5 Ośrodki wsparcia 25
3.5.1 Dzienny Dom Pomocy Społecznej ul. Bytomska 15 25
3.5.2 Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Specjalnej Troski ul. Strzybnicka 3 26
3.5.3 Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn ul. Sienkiewicza 4 27
3.5.4 Zespół Mieszkań Chronionych ul. Grzybowa 211 27
3.6 Programy i projekty 28
3.6.1 Projekt realizowany w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego 28
3.6.2 Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania 32
3.6.3 Inne programy 32
3.6.4 Współpraca z organizacjami pozarządowymi 33

4. BUDŻET MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ 34
4.1 Struktura wydatków w MOPS z wyszczególnieniem rodzajów świadczeń oraz ich obsługi 35
4.2 Struktura wydatków w 2009 roku 36

5. DZIAŁANIA REALIZOWANE I PODEJMOWANE PRZEZ MOPS W ROKU 2009 37

6. BILANS POTRZEB 38

7. ZAKOŃCZENIE 40

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej stanowi instytucję lokalnej polityki społecznej. Jej funkcjonowanie ma na celu urzeczywistnienie zasady sprawiedliwości społecznej poprzez stworzenie równych szans i przywrócenie samodzielności, a jeśli nie jest to możliwe, celem staje się zabezpieczenie opieki i godnej egzystencji mieszkańców miasta, zagrożonych ryzykiem socjalnym wystąpienia trudnych sytuacji życiowych, wywołanych niekorzystnymi procesami.

Zadania pomocy społecznej są najbardziej rozbudowane na poziomie gminy, ponieważ usytuowana jest ona najbliżej beneficjentów, do których pomoc społeczna jest kierowana. Gmina jako niewielka społeczność (w stosunku do powiatu lub województwa) ma największe szanse na właściwe zidentyfikowanie niezbędnych potrzeb, a tym samym na udzielenie pomocy w sposób najbardziej skuteczny i efektywny.

Działalność ośrodka w roku 2009 skupiała swoje wysiłki w kierunku realizacji szeroko rozumianego systemu pomocy socjalnej, obejmującego swoim zakresem zadania:

- **pomocy społecznej,**
- **świadczeń rodzinnych,**
- **dodatków mieszkaniowych,**
- **funduszu alimentacyjnego.**

Głównym celem działań w obszarze pomocy społecznej stało się przeciwdziałanie wyuczonej bierności oraz włączanie rodzin dysfunkcyjnych w główny nurt życia społeczności lokalnej. Do aktywizacji beneficjentów wykorzystywano wszystkie dostępne instrumenty pomocy społecznej w postaci pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego oraz różnorodnych świadczeń pieniężnych oraz w naturze. Pracę socjalną prowadzono na różnych poziomach aktywności, zarówno indywidualnej, jak i grupowej aż po aktywizację środowiska lokalnego. Adekwatność przyznawanych świadczeń pieniężnych do wysiłków beneficjentów w kierunku uzyskania samodzielności stała się nadrzędnym zadaniem, stanowiąc miarę skuteczności walki ośrodka z marginalizacją i wykluczeniem społecznym beneficjentów pomocy społecznej.

Realizacja zadań w pozostałych obszarach systemu pomocy socjalnej obejmowała wypłatę obligatoryjnych świadczeń pieniężnych na rzecz rodzin. Działania te przyczyniały się w sposób istotny do wzmacniania funkcji ekonomicznej rodziny, ograniczając krąg beneficjentów cierpiących ubóstwo i deprywację potrzeb materialnych.

Organizacja działalności ośrodka, rozumiana zarówno jako podstawy prawne instytucji, jej struktura organizacyjna, jak i ukierunkowanie na realizację określonych działań w obszarach niedostatku i marginalizacji społecznej, jest uzależniona od wielu czynników. Najważniejsze z nich to unormowania prawnie z zakresu kompetencji i podziału zadań, regulacje w obszarze polityki społecznej oraz zmienne uwarunkowania społeczno-gospodarcze, którym podlegają mieszkańcy miasta Tarnowskie Góry.

1. RAMY ORGANIZACYJNE MOPS

Problemy społeczne oraz czynniki ryzyka socjalnego, spychające mieszkańców miasta Tarnowskich Gór na margines życia społecznego, wyznaczają kierunek podejmowanych przez MOPS działań na gruncie szeroko rozumianego systemu pomocy socjalnej, określonego ramami prawnymi w obszarze polityki społecznej państwa.

1.1. Podstawy prawne działalności ośrodka

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach jest jednostką organizacyjną Gminy. Działa na podstawie obowiązujących przepisów prawa:

- Uchwały Rady Miejskiej Nr XLII/379/2005 z dnia 8 czerwca 2005 r., ustanawiającej Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach finansowana jest:

- ze środków budżetu miasta,
- ze środków budżetu państwa,
- ze środków EFS.

1.2. Struktura organizacyjna MOPS

W celu skutecznej realizacji zadań ośrodek funkcjonuje jako system organizacyjny, którego istotnymi elementami są zasoby ludzkie (pracownicy, ich kwalifikacje, postawy i umiejętności).

Relacje formalne organizacji ośrodka zostały określone w formie regulaminu organizacyjnego, który normuje zakres funkcjonowania struktur wewnętrznych ośrodka, wraz z kompetencjami w sprawie wykonywania określonych zadań przez poszczególne komórki organizacyjne oraz hierarchię zarządzania, wyrażoną schematem struktury organizacyjnej ośrodka. Ośrodek reprezentuje na zewnątrz Dyrektor, który sprawuje funkcję pracodawcy w stosunku do zatrudnionych pracowników.

Dyrektor posiada upoważnienie do rozstrzygania w imieniu Burmistrza Miasta Tarnowskie Góry indywidualnych spraw z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych i dodatków mieszkaniowych.

Placówki wsparcia

- Dzienny Dom Pomocy Społecznej ul. Bytomska 15
- Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Specjalnej Troski ul. Strzybnicka 3
- Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn ul. Sienkiewicza 48
- Zespół Mieszkań Chronionych ul. Grzybowa 211.

Dział pomocy środowiskowej – placówki terenowe

- ul. Bytomska 15
- ul. Strzybnicka 3
- ul. Broniewskiego 26
- ul. Grzybowa 211
- ul. Piastowska 8
- ul. Wyszyńskiego 135

Konsultanci

- Konsultant do spraw usług opiekuńczych
- Konsultacje dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie – prowadzone przez Specjalistów II Stopnia Pracy Socjalnej.
- Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i ich Rodzin

Inne komórki organizacyjne

- Dział Usług
- Dział Księgowości
- Dział Dodatków Mieszkaniowych
- Dział Świadczeń Rodzinnych
- Zespół Analiz i Programów
- Sekcja Funduszu Alimentacyjnego
- Sekcja Techniczno – Gospodarcza
- Samodzielne Stanowisko ds. Organizacji i Kadr

1.3. Ustawy realizowane przez MOPS

MOPS realizował zadania gminy określone w ustawach:

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych
Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej
Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.
Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

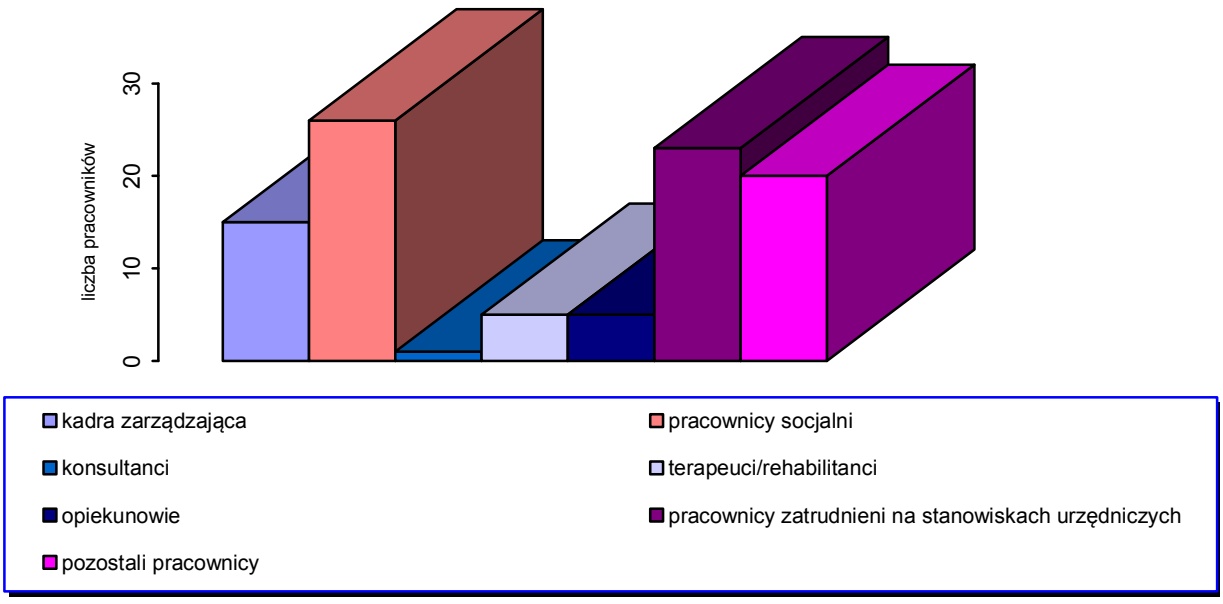
1.4. Struktura zatrudnienia pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Według stanu na dzień 31.12.2009 roku, zadania z zakresu pomocy społecznej oraz zadania wynikające z innych ustaw realizowało ogółem **96** pracowników. Struktura i stan zatrudnienia kadry Ośrodka przedstawiały się następująco:

Tabela: Struktura i stan zatrudnienia w MOPS na dzień 31.12.2009r

Struktura zatrudnienia w MOPS				Liczba osób
Ogółem:				**96**
w tym:	Kadra zarządzająca	Dyrektor		1
		Zastępca dyrektora		1
		Główny księgowy		1
		Kierownicy ośrodków wsparcia		1
		Kierownicy działów i sekcji		8
		Główny specjalista		1
		Koordynatorzy		3
	Pracownicy socjalni	Ogółem:		26
		w tym	Starsi specjaliści pracy socjalnej	7
			Specjaliści pracy socjalnej	9
			Starsi pracownicy socjalni	3
			Pracownicy socjalni	7
	Konsultanci			1
	Terapeuci/rehabilitanci			5
	Opiekunowie			5
	Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych			23
	Pozostali pracownicy			20

Opracowanie własne

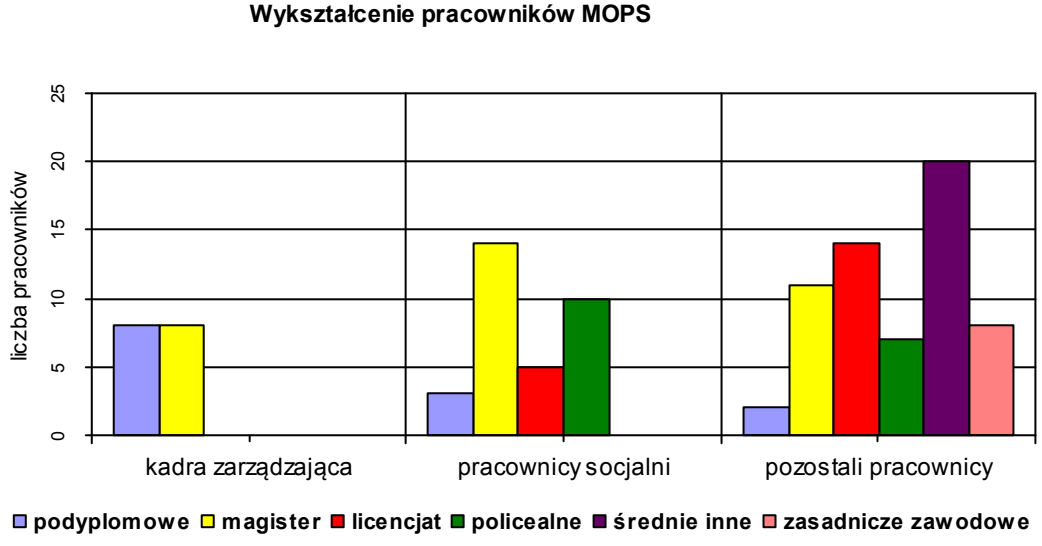
1.4.1. Poziom kwalifikacji pracowników

Kwalifikacje pracownika to zarówno zdobyte wykształcenie, poparte posiadanymi dyplomami, jak również szereg umiejętności, uzyskanych w trakcie pracy zawodowej. Rosnące wymagania w zakresie posiadanych kwalifikacji, którymi powinni charakteryzować się zarówno pracownicy socjalni jak i pracownicy merytoryczni obsługi administracyjno-finansowej ośrodka, znajdują swój wyraz we wzroście poziomu wykształcenia kadry ośrodka.

Tabela: Struktura wykształcenia pracowników MOPS – stan na dzień 31.12.2009

Wyszczególnienie						Liczba osób			
						razem	w tym:		
							Kadra zarządzająca	pracownicy socjalni	pozostali pracownicy
						a	b	c	d
Liczba osób	ogółem					**96**	**8**	**29**	**60**
	w tym:	wyższym	ogółem			**51**	**8**	**19**	**24**
			w tym		podyplomowe	*13*	*8*	*3*	*2*
				z tytułem	magistra	33	8	14	11
					licencjata	18		5	13
		średnim	ogółem			**45**		**10**	**35**
			w tym:		policealne/pomaturalne	17		10	7
					inne	20			20
		zasadniczym zawodowym i niższym				**8**			8

Opracowanie własne

*__wykształcenie kierunkowe__ oznacza:

- w przypadku osób kierujących jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej – to osoby posiadające co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.
- w przypadku pracowników socjalnych – to osoby które posiadają dyplom uzyskania tytułu zawodowego w zawodzie pracownik socjalny, dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych, dyplom wyższej szkoły zawodowej o specjalności praca socjalna lub ukończone studia wyższe o specjalności praca socjalna na jednym z kierunków: pedagogika, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie.

Specyfika problemów występujących w lokalnym środowisku powoduje, iż świadczenie pracy socjalnej wymaga coraz większej specjalizacji i profesjonalizacji usług, dlatego pracownicy ośrodka uczestniczą w szeregu przedsięwzięć edukacyjnych mających na celu podniesienie kompetencji zawodowych.

Wg stanu na dzień 31.12.2009 roku wykształcenie wyższe posiada ogółem **52** pracowników, co stanowi **54** % kadry ośrodka.
Szczegółową strukturę kwalifikacji formalnych, posiadanych przez pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych, przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela: Pracownicy MOPS -dodatkowe kwalifikacje na dzień 31.12.2009 roku

Wyszczególnienie			Liczba osób	
			ogółem wszyscy pracownicy	w tym: pracownicy socjalni
			a	b
Specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej		posiadana	13	5
		w trakcie realizacji	-	-
Specjalizacja w zawodzie pracownik socjalny	I stopień	posiadana	9	9
		w trakcie realizacji	-	-
	II stopień	posiadana	10	10
		w trakcie realizacji	-	-
studia podyplomowe		posiadana	13	3
		w trakcie realizacji	6	2

Opracowanie własne

1.4.2. Szkolenia pracowników

W 2009 roku **42** pracowników MOPS uczestniczyło w **201** szkoleniach w formie wykładów, warsztatów, konferencji, seminariów, treningów, instruktaży.

Tabela: Struktura wykorzystanych miejsc szkoleniowych w 2009 roku

Rodzaj szkoleń	Liczba odbytych szkoleń	Liczba osób objętych szkoleniami	Środki wydatkowane na szkolenia
Ogółem:	**201**	**42**	**10 069**
w tym:			
Szkolenia płatne	**32**	**17**	**10 069**
Szkolenia bezpłatne	**169**	**28**	

Opracowanie własne

2. KLIENCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ.

2.1. Struktura ludności Tarnowskich Gór

Według danych, uzyskanych z Urzędu Miejskiego na dzień 31.12.2009 roku liczba mieszkańców miasta kształtowała się na poziomie **60 611** osób z tendencją spadkową. Na przełomie ostatnich 10 lat liczba mieszkańców Tarnowskich Gór zmniejszyła się o 4699 osób.

Liczba urodzeń i zgonów wg danych USC w Tarnowskich Górach na przestrzeni ostatnich trzech lat kształtuje się następująco:
- w roku 2007 liczba urodzeń – 524, podczas gdy liczba zgonów – 533,
- w roku 2008 liczba urodzeń – 585, podczas gdy liczba zgonów – 616,
- w roku 2009 liczba urodzeń – 598, podczas gdy liczba zgonów – 643

Relacja liczby urodzeń w stosunku do liczby zgonów w kolejnych latach ulega stopniowym zmianom na niekorzyść. W zasadzie zwiększa się liczba urodzeń w kolejnych latach, jednak liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń w danym roku (102% w roku 2007, 105% w roku 2008, 107,5% w roku 2009).

Struktura wiekowa mieszkańców miasta na przestrzeni ostatnich trzech lat podlega niewielkim zmianom

Dzieci i młodzież do ukończenia 18 roku życia w roku 2007 stanowiły grupę – 10411 osób (17% ogółu mieszkańców). Liczebność tej grupy zmniejsza się w kolejnych latach, w roku 2008 liczy 10177 osób (16,71% ogółu), a w **2009 roku** zamyka się liczbą **10034 osoby (16,6% ogółu ludności)**. Zmniejsza się zarówno liczebność tej grupy w kolejnych latach, jak również procent udziału w ogólnej liczbie ludności miasta. Liczba mieszkańców w **wieku poprodukcyjnym** waha się na przestrzeni ostatnich lat i w odniesieniu do roku 2007, gdy obejmowała grupę – 10379 osób (16,9% ogółu), jej liczebność wzrasta w roku 2008 do 10634 osób (17,5%), aby w roku **2009** osiągnąć poziom **10751 osób (17,7% ogółu)**. Liczebność grupy osób **w wieku zdolności do pracy** (kobiety 18-60 lat i mężczyźni 18-65 lat) kształtuje się w ostatnich trzech latach na podobnym poziomie, choć podlega niewielkim wahaniom. W roku 2007 grupa ta liczy – 40527 osób (66% ogółu), w roku 2008 spada do 40097 osób (65,8% ogółu), a w roku **2009** spada do poziomu **39826 osób (65,7%ogółu mieszkańców)**.

2.2. *Charakterystyka beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej*

2.2.1. Liczba i typy rodzin, objętych pomocą społeczną

Na przestrzeni roku 2009 pomocą społeczną **w formie świadczeń finansowych** objęto łącznie **1450 rodzin**. Porównanie ogólnej liczby **4 273 osoby** w rodzinach świadczeniobiorców pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców miasta w roku 2009 (60 611 osób) wskazuje, że **ze wsparcia finansowego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej korzystało 7% ogółu mieszkańców.**

Skalę zjawiska w roku 2009 przedstawia wykres poniżej

Poziom klientów pomocy społecznej w porównaniu z rokiem ubiegłym utrzymuje się na tym samym poziomie.

Klienci ośrodka poza wsparciem finansowym mają również udzielaną pomoc w formie pracy socjalnej . Z pomocy jedynie w formie pracy socjalnej skorzystały **624** rodziny

Wśród **2074** rodzin, korzystających w roku 2009 z pomocy społecznej, to **1234** rodziny wychowujące dzieci, borykające się z różnymi trudnościami życiowymi. Rodziny te stanowią **59,50%** ogółu wszystkich rodzin objętych pomocą. Zestawienie poniżej obrazuje szczegółowy podział tych rodzin wg kryterium ilości dzieci w rodzinie, przy czym wskaźnik procentowy w tabeli oznacza stosunek określonego typu rodziny w odniesieniu do ogólnej liczby 2074 rodzin .

Lp	Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Wskaźnik procentowy
1	1 dziecko	419	1010	20,20
2	2 dzieci	377	1346	18,18
3	3 dzieci	208	958	10,03
4	4 dzieci	72	405	3,47
5	5 dzieci	64	331	3,09
6	6 dzieci	44	330	2,12
7	7 i więcej dzieci	50	432	2,41
8	Razem	**1234**	1185	59,50

Z przedstawionych danych wynika, że rodziny z jednym, dwojgiem lub trojgiem dzieci w liczbie **1004** zajmują dominującą pozycję i stanowią łącznie **81,36%** wśród **1234** rodzin z dziećmi. Rodziny z większą ilością dzieci stanowią zdecydowaną mniejszość. Niedostatek środków finansowych w rodzinach, wychowujących dzieci powoduje zaburzenie funkcji ekonomicznej rodziny, kładzie się cieniem na jej funkcję edukacyjną i socjalizującą najmłodszych i najsłabszych członków społeczności lokalnej, prowadząc do powstawania niepożądanych wzorców zachowań, utrwalanych w warunkach niesprzyjających prawidłowemu rozwojowi.

Na ryzyko trudności życiowych narażone są przede wszystkim rodziny niepełne, w których występuje brak jednego z rodziców. W większości przypadków są to samotne matki, wychowujące dzieci w różnym wieku. Wśród **2074** rodzin, objętych w roku 2009 działaniami pomocy społecznej, rodziny niepełne w liczbie **404** stanowiły **19,5%** wszystkich rodzin. Zestawienie poniżej obrazuje skalę zjawiska.

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin niepełnych	Liczba osób w rodzinie	Wskaźnik procentowy
1	164	328	7,91
2	116	348	5,60
3	65	260	3,13
4 i więcej	59	413	2,84
Razem	**404**	1152	19,48

Wskaźnik procentowy w tabeli oznacza stosunek określonego typu rodziny niepełnej w odniesieniu do ogólnej liczby rodzin świadczeniobiorców pomocy. Dane w tabeli wskazują, że rodziny niepełne, wychowujące 1 lub 2 dzieci stanowiły zdecydowaną większość.

Grupą szczególnego ryzyka są rodziny emerytów i rencistów, których wiek i stan zdrowia, a także poziom dochodów kwalifikuje do udziału w systemie pomocy

społecznej. W roku 2009 rodziny te w liczbie **580** stanowiły 27,97% ogółu rodzin objętych pomocą społeczną. Zestawienie poniżej obrazuje podział gospodarstw domowych rodzin emerytów i rencistów.

Typ gospodarstwa domowego	Liczba rodzin emerytów i rencistów	Liczba osób w rodzinie	Wskaźnik procentowy
1-osobowe	305	305	14,71
2-osobowe	109	218	5,26
3-osobowe	61	183	2,94
4 i więcej	105	446	5,06
Razem	**580**	1152	27,97

Z przedstawionych danych wynika, że trudności życiowe dotykają najczęściej rodziny najmniej liczne, prowadzące 1-osobowe gospodarstwo domowe. Ten typ gospodarstwa prezentuje 305 rodzin, stanowiąc 52,58% wszystkich rodzin emerytów i rencistów.

2.2.2. Liczba rodzin i osób objętych działaniami MOPS

- Świadczenia pieniężne pomocy społecznej 1 450 rodzin
- Praca socjalna w środowisku bez świadczeń finansowych 624 rodzin
- Świadczenia rodzinne 2 705 rodzin
- Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego 260 rodzin
- Dodatki mieszkaniowe 1 357 rodzin
- Noclegownia 111 mężczyzn
- Zespół Mieszkań Chronionych 113 osób
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej 60 osób
- Dzienny Ośrodek Adaptacyjny 22 osoby
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze 57 osób
- Pomoc w formie podstawowych usług opiekuńczych 197 osób
- Dopłaty do pobytu w Domu Pomocy Społecznej 49 osób

2.2.3. Przyczyny trudnej sytuacji życiowej klientów

Trudne sytuacje życiowe, których rodziny nie są w stanie samodzielnie pokonać stają się przyczynami wejścia w system pomocy społecznej. Działalność diagnostyczna pracowników ośrodka pozwala na zdefiniowanie występujących w rodzinach dysfunkcji, a więc zdarzeń, problemów i sytuacji pod kątem ich dotkliwości i wywierania wpływu na sytuację życiową beneficjentów. Prawidłowa diagnoza, rozpoznająca deficyty, przeszkody oraz niezaspokojone potrzeby stanowi punkt wyjścia dla wszystkich działań w kierunku uzyskania stanu poprawy zgodnie z wartościami, wyrażonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Porównanie najpoważniejszych problemów i trudności, występujących w rodzinach świadczeniobiorców, korzystających w latach **2008-2009** z pomocy pieniężnej, w naturze i usługach, przedstawia poniższe zestawienie

Tabela: Problemy występujące w rodzinach świadczeniobiorców korzystających w 2008-2009

Rodzaj problemu w rodzinie		Liczba rodzin	
		2009	2008
1		2	3
Ubóstwo		787	853
Bezrobocie		825	812
Niepełnosprawność		498	507
Długotrwała choroba		477	543
Alkoholizm		182	252
Narkomania		6	4
Bezdomność		65	84
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych		409	306
w tym	rodziny niepełne	218	208
	rodziny wielodzietne	118	112
Potrzeba ochrony macierzyństwa		26	20
Przemoc w rodzinie		33	48
Trudności życiowe po opuszczeniu zakładu karnego		9	16
Sytuacja kryzysowa		37	16
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze		1	1
Klęska żywiołowa		0	1
Zdarzenia losowe		0	1

Opracowanie własne

3. ZADANIA REALIZOWANE W MIEJSKIM OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

3.1. Świadczenia rodzinne

Świadczeniami rodzinnymi są **zasiłek rodzinny** oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, **świadczenia opiekuńcze**: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

W 2009 roku Dział Świadczeń Rodzinnych wypłacał należne świadczenia **2705** rodzinom. Dodatki do zasiłku rodzinnego oraz świadczenia opiekuńcze przedstawia szczegółowo tabela poniżej.

ZASIŁKI RODZINNE

w 2008 roku wypłacono: **46 338** świadczeń, na kwotę 2 804 116 zł
w **2009** roku wypłacono: **39 135** świadczeń, na kwotę **2 487 462 zł**

Liczba wypłaconych świadczeń **zmniejszyła się o 15,5%**

ZASIŁKI PIELĘGNACYJNE

Zasiłek pielęgnacyjny należy się dziecku niepełnosprawnemu oraz osobie powyżej 16 roku życia, która legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, bądź o orzeczeniu o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21 roku życia. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje również osobie, która ukończyła 75 lat i nie jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego.

W roku 2009 zasiłek pielęgnacyjny wynosił 153 zł

w 2008 roku wypłacono: **12 545** świadczeń, na kwotę 1 919 385 zł
w **2009** roku wypłacono: **13 936** świadczeń, na kwotę **2 132 208 zł**

Nastąpił **wzrost wypłat o 11%**

Z tytułu wypłaty świadczeń pielęgnacyjnych, MOPS opłaca składkę na ubezpieczenie społeczne oraz zdrowotne.

Tabela: Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami wypłacane w 2009 roku

Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń		Wydatki
	2008	2009	
Zasiłki rodzinne	46 338	39 135	**2 487 462**
Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu:	17 944	15 994	**2 290 574**
urodzenia dziecka	244	191	191 000
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	2 194	1 888	740 114
samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0	0
samotnego wychowywania dziecka	2 549	2 324	410 840
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5-go roku życia	455	474	28 440
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5-go roku życia	2 268	1 902	152 160
rozpoczęcia roku szkolnego	2 344	2 392	239 200
na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	24	26	2 340
na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła.	780	576	28 800
wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	7 086	6 221	497 680
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	611	575	**575 000**
Razem:	64 893	55 704	**477 8611**

Opracowanie własne

Tabela: Rodzaj świadczeń opiekuńczych wypłacanych w 2009 r.

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń	Wydatki
Zasiłki pielęgnacyjne	13 936	2 132 208, 00
Świadczenia pielęgnacyjne	754	326 760,
Składki na ubezpieczenia społeczne		
Składki na ubezpieczenia społeczne	627	69 422,35
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	434	17 008,20

Opracowanie własne

3.2. Fundusz Alimentacyjny

Sekcja Funduszu Alimentacyjnego w 2009 roku wypłaciła należne świadczenia **260** rodzinom.

Tabela: Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego wypłacone w 2009r

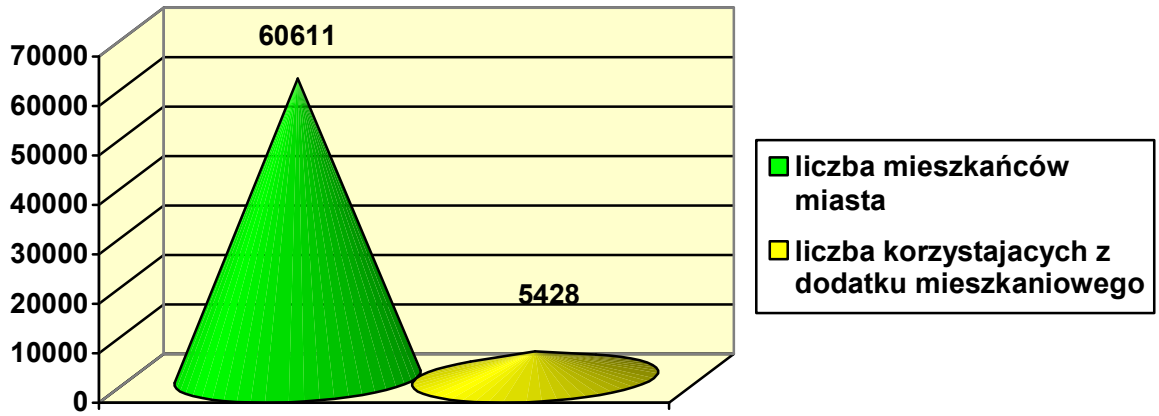
Świadczenie alimentacyjne	Liczba świadczeń	Wydatki
Wypłacone świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego z tego na osobę uprawnioną w wieku:	5.470	1.493.959,00
0 – 17 lat	4.580	1.229.134,00
18 – 24 lat	881	262.935,00
25 lat i więcej	9	1.890,00

Opracowanie własne

3.3. Dodatki mieszkaniowe

Wypłata dodatków mieszkaniowych jest realizowana na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych z dnia 21.06.2001r. (tekst jednolity ustawy Dz. Ust. Nr 71, poz. 734 z późniejszymi zmianami).

W 2009 roku z wypłaty dodatków mieszkaniowych skorzystało **1 357 gospodarstw domowych**, w skład których wchodziło **5 428 osób**. Z tej formy pomocy skorzystało **9,08%** mieszkańców miasta, o 0,47% więcej niż w ubiegłym roku.

W okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2009r :

- **złożono 2 186 wniosków** o przyznanie dodatku mieszkaniowego

- **wydano 2 514 decyzji**
  z tego:
  - **2080** decyzji przyznających dodatek mieszkaniowych
  - **96** decyzji odmownych
  - **227** decyzji zawieszających wypłatę za względu na zadłużenie lokatorów
  - **92** decyzji wznawiające wypłatę świadczeń po uregulowaniu zaległości
  - **19** decyzji wstrzymujących wypłatę świadczeń ze względu na utratę tytułu prawnego do lokalu

- **wypłacono 12 052** świadczenia na kwotę **1 978 378,72zł**

- **wniesiono 8 odwołań** od decyzji w sprawie dodatku mieszkaniowego, wszystkie decyzje zostały utrzymane w mocy.

Średnie miesięczne dofinansowanie do czynszu mieszkaniowego wynosiło około 164,15 zł.

Tabela: Realizacja wypłat dodatków mieszkaniowych w poszczególnych typach mieszkań

Typ mieszkania	Liczba wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń	Średnia kwota wypłaconego dodatku
Komunalne	4 424	687 022,39zł	155,29zł
Spółdzielcze	4 106	684 257,58zł	166,65zł
Inne (MTBS, prywatne, wspólnoty)	3 522	607 098,75zl	172,37zł
Razem:	**12 052**	**1 978 378,72zł**	**164,15**

3.4. Świadczenia pomocy społecznej

3.4.1. Praca w środowisku rodzinnym

Świadczenia pomocy społecznej są **udzielane na wniosek** osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego, pomoc może być również udzielana z urzędu. **Wydanie decyzji** w sprawie pomocy społecznej **poprzedzone jest przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego** w miejscu zamieszkania. Pracownik socjalny ustala sytuację życiową osoby lub rodziny ubiegającej się o przyznanie pomocy oraz przyczyny występujących trudności. W trakcie wywiadu opracowywany jest plan pomocy oraz zasady współdziałania strony z pracownikiem socjalnym.

W roku 2009 świadczeniami pomocy społecznej objęto

7 % mieszkańców miasta

tj. 1450 rodzin, w których żyło 4273 osób.

PRACA SOCJALNA

Ustawa o pomocy społecznej kładzie szczególny nacisk na pracę socjalną, która jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Ma ona rozwinąć i wzmocnić aktywność i samodzielność życiową osób i rodzin, a także zapewnić współpracę i koordynacje działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności lokalnej.

W 2009 roku pracownicy socjalni udzielili pomocy w postaci pracy socjalnej **1765** rodzinom, w których żyło **5595** osób, w tym wyłącznie pracę socjalną świadczono **624** rodzinom.

Istotnym narzędziem w pracy socjalnej jest kontrakt socjalny:

KONTRAKT SOCJALNY – oznacza pisemną umowę zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Tabela: Liczba kontraktów socjalnych w latach 2008-2009

		Liczba kontraktów socjalnych	Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi
1		2	3
2008	2	121	135
2009	3	96	112

Opracowanie własne

Tabela: Liczba kontraktów socjalnych ze względu na przyczyny udzielenia pomocy

Przyczyny udzielenia pomocy w oparciu o kontrakt socjalny	Liczba kontraktów	Ocena skuteczności (skala od 1 do 5)
Bezrobocie	76	4
Alkoholizm	20	3
OGÓŁEM	96	

Opracowanie własne

3.4.2. Konsultacje

KONSULTANT DO SPRAW USŁUG OPIEKUŃCZYCH
- KOORDYNACJA USŁUG OPIEKUŃCZYCH

Jak wynika z danych statystycznych liczba mieszkańców Tarnowskich Gór w **wieku poprodukcyjnym** na przestrzeni ostatnich lat wzrasta. W roku 2007 wynosiła 10 379 osób (16,93%), w roku 2008 – 10 634 osoby (17,5%), a w roku **2009** osiągnęła poziom **10 751 osób (17,70% ogółu)**, z czego **mężczyźni** to **3 568 osób**, natomiast **kobiety** liczą grupę **7 183 osób**.
W związku z tak szybkim tempem wzrostu liczby osób w starszym wieku Ośrodek Pomocy Społecznej musi być przygotowany do realizacji zadań skierowanych do tej grupy klientów.

Usługi opiekuńcze finansowane są ze środków własnych gminy.

Zakres usług opiekuńczych proponowanych przez MOPS obejmuje:

- Wyżywienie - pomoc ta polega na nabywaniu i dostarczaniu potrzebnych produktów, na przyrządzaniu posiłków, na dostarczaniu gotowych posiłków a w razie konieczności także na podawaniu posiłków (karmieniu)
- Opieka higieniczna - polega na zapewnieniu higieny otoczenia i higieny osobistej (mycie, pranie, sprzątanie itp.).
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze wynikające z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.
- Dowóz obiadów do domu klienta.

W 2009 roku z pomocy w formie usług opiekuńczych

skorzystało 212 osób.

Grupa ta stanowi **9,5 %** z **2241** ogółu klientów, którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej.

- **212** klientów skorzystało z **24 240** świadczeń (godzin) w ramach usług opiekuńczych;
- **73** osoby skorzystały z dowożenia obiadów do domu;
- **51** osób skorzystało ze specjalistycznych usług w postaci porad psychologicznych
- Wydatki MOPS na realizację usług wyniosły **239 678** zł.

Tabela: Ilość osób korzystających z usług opiekuńczych w dzielnicach miasta w 2009r.

Dzielnica	Liczba osób
Bobrowniki	9
Centrum	133
Lasowice	11
Opatowice	0
Osada Jana	15
Pniowiec	0
Repty	3
Rybna	4
Sowice	16
Stare Tarnowice	17
Strzybnica	6

Opracowanie własne

Tabela: Struktura wieku klientów korzystających z usług opiekuńczych w 2009 r.

Dekada urodzenia	Liczba osób
1910	13
1920	67
1930	42
1940	21
1950	31
1960	15
1970	10
1980	6
1990	3
2000	6

Opracowanie własne

KONSULTACJE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Działania konsultanta skierowane są do ofiar przemocy i obejmują:

- pomoc w rozwiązywaniu problemów wynikających z sytuacji stosowania przemocy w rodzinie,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- kontakt z psychologiem w celu zapewnienia odpowiedniej terapii, edukacji (poszerzaniu wiedzy o zjawisku przemocy),
- profesjonalną pracę socjalną dostosowaną do indywidualnych potrzeb ofiar przemocy,
- stałą współpraca z Powiatową Komendą Policji w Tarnowskich Górach,
- współpracę z Prokuraturą Rejonową,
- wysyłanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa lub pomoc w ich formułowaniu

W roku 2009 spisano 12 Niebieskich Kart
oraz udzielono 39 porad.

PUNKT KONSULTACYJNO-INTERWENCYJNY DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI I ICH RODZIN

Punkt Konsultacyjno- Interwencyjny dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i ich Rodzin został utworzony i rozpoczął swoją działalność we wrześniu 2009r w Tarnowskich Górach przy ul. Wyszyńskiego 135.

Cele utworzenia i działalności Punktu:

- Zwiększenie dostępności mieszkańców Tarnowskich Gór do profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w dziedzinie rozwiązywania problemów osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Zmniejszenie poziomu bezradności osób zaburzonych psychicznie i ich rodzin.
- Zwiększenie umiejętności rozwiązywania problemów związanych z chorobą psychiczną oraz upośledzeniem umysłowym.

Osoby realizujące zadanie:

- specjaliści pracy socjalnej:
  - mgr pedagogiki, specjalista II° w zakresie pracy z osobami zaburzonymi psychicznie
  - mgr socjologii, kulturoznawstwa, specjalista II° w zakresie pracy z osobami zaburzonymi psychicznie
  - mgr pedagogiki, specjalista II° w zakresie pracy z osobami zaburzonymi psychicznie
- konsultant ds. rehabilitacji - mgr rehabilitacji medycznej, specjalista II° rehabilitacji dzieci z zaburzeniami neurorozwojowymi, specjalista organizacji pomocy społecznej
- psychiatra
- psycholog

Punkt Konsultacyjno – Interwencyjny
udzielił wsparcia 122 osobom w tym 15 członków rodzin:

Mężczyźni	32
Kobiety	71
Dzieci	19

wśród mężczyzn i kobiet najczęściej występowały osoby w wieku produkcyjnym

Psycholog

- udzielił porad (w tym 10 w miejscu zamieszkania) 57 osobom
- młodzieży w wieku dojrzewania 6 osobom
- członków rodzin osób zaburzonych psychicznie 15 osobom
- udzielił konsultacji pracownikom socjalnym 17 przypadkach

Psychiatra

- udzielił konsultacji 52 osobom
- interweniował w miejscu zamieszkania 17 razy
- sporządził opinie dot. klientów MOPS 10 sztuk
-

Specjalista ds. zaburzeń neurorozwojowych

- objął wsparciem noworodki i małe dzieci 19 osób
- udzielił konsultacji 29 razy

Specjaliści Pracy Socjalnej

udzielili wsparcia w 126 przypadkach, w tym:

- osobom samotnym w podeszłym wieku, wymagającym pomocy w formie usług opiekuńczych lub umieszczenia w domu pomocy społecznej 17 osób
- osobom bezdomnym przebywającym w Noclegowni 2 osobom
- przeprowadzili interwencje w miejscu zamieszkania 18 razy

3.4.3. Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej

W roku 2009 MOPS pokrywał częściowy koszt pobytu w domach pomocy społecznej **49** osobom.
Osoby te przebywały w:

- DPS dla przewlekle psychicznie chorych - 13
- DPS dla przewlekle somatycznie chorych - 27
- DPS dla osób w podeszłym wieku - 5
- DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie - 1
- DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie - 3

W 2009 roku wydano **27** nowych decyzji kierujących do domów pomocy społecznej.

W roku 2009 MOPS częściowo dofinansował koszt pobytu w domu pomocy społecznej 49 osobom

Roczny koszt opłat za pobyt w domu pomocy społecznej wyniósł – 666 988,83 zł

3.4.4. Pomoc finansowa – świadczenia pieniężne wypłacane na podstawie ustawy o pomocy społecznej

ZADANIA ZLECONE GMINIE

Tabela: Świadczenia pieniężne

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki stałe w tym: przyznane dla osoby:	**171**	**1714**	**556 499**	**165**	**261**
samotnie gospodarującej	**125**	**1250**	**469 120**	**125**	**125**
pozostającej w rodzinie	**53**	**464**	**87 379**	**47**	**148**
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	**29**	**289**	**31 144**	**28**	**63**
Razem	**200**	**2003**	**587 643**	**193**	**324**

Opracowanie własne

ZADANIA WŁASNE GMINY

Tabela: Świadczenia pieniężne w 2009 roku

Forma pomocy		Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki okresowe	Ogółem:	692	4241	1 169 595	656	2 178
	w tym: środki gminy			81 907		
	dotacja			1 087 688		
	przyznane z powodu: bezrobocia	547	3 091	890 498	525	1 715
	niepełnosprawności	126	562	133 833	121	409
	długotrwałej choroby	66	216	54 808	66	185

Opracowanie własne

Tabela: Świadczenia pieniężne w 2009 roku

Forma pomocy		Kwota świadczeń
Zasiłki celowe	Ogółem: w tym, przyznane na:	698 051,06
	Żywność	153 014,69
	Pokrycie kosztów leków i leczenia	81 672,82
	Opał	245 365,00
	Odzież	6 209,00
	Remonty i naprawy	3 763,70
	Opłaty stałe w przedszkolach i żłobkach	13 079,00
	Opłaty mieszkaniowe	109 878,61
	Opłaty związane z edukacją i wypoczynkiem dzieci	4 505,00
	Zakup sprzętu gospodarstwa domowego	1 519,00
	Pokrycie kosztów związanych z uzyskaniem dokumentów	2 355,50
	inne	76 688,74

Opracowanie własne

Tabela: Świadczenia pieniężne w 2009 roku

Forma pomocy		Kwota świadczeń
Zasiłki celowe specjalne	Ogółem: w tym, przyznane na:	353 634,72
	Żywność	93 564,58
	Pokrycie kosztów leków i leczenia	70 126,72
	Opał	99 225,00
	Odzież	3 410,00
	Remonty i naprawy	314,00
	Opłaty stałe w przedszkolach i żłobkach	5 610,00
	Opłaty mieszkaniowe	51 049,12
	Opłaty związane z edukacją i wypoczynkiem dzieci	3 175,00
	Pokrycie kosztów zakupu środków czystości	360,00
	Pokrycie kosztów związanych z uzyskaniem dokumentów	515,00
	inne	26 285,30
Zasiłki celowe w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania		690 452,00

Opracowanie własne

3.4.5. Świadczenia pomocy społecznej - pomoc realizowana w formie niepieniężnej

Tabela: Świadczenia niepieniężne w 2009 r.

Forma pomocy		Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń	Liczba rodzin
Udzielenie schronienia		**5**	**12**	**14 977**	**5**
Sprawienie pogrzebu	Ogółem:	**7**	**7**	**14 919**	**7**
	w tym osobom bezdomnym	**1**	**1**	**2 409**	**1**
Posiłek	Ogółem :	**967**	**2 206**	**694 338**	**568**
	w tym dla dzieci	**765**	**1 882**	**440 905**	**41**

Opracowanie własne

Pomoc w formie zapewnienia gorących posiłków lub całodziennego wyżywienia /art. 48, art. 11 ustawy o pomocy społecznej/

Tabela: Świadczenia niepieniężne w 2009 r.

Świadczeniobiorcy	Ilość posiłków	Kwota świadczeń
dzieci w wieku przedszkolnym	**17 311**	**71 577**
dzieci i młodzież do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	**138 883**	**369 328**
osoby dorosłe korzystające z posiłków w Lunch Service, DDPS, Noclegowni i stołówkach szkolnych	**22 946**	**253 433**
RAZEM :	**179 140**	**694 338**

Opracowanie własne

3.5. Ośrodki wsparcia

3.5.1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej ul. Bytomska 15

Pensjonariuszami DDPS są:

- osoby w wieku emerytalnym, inwalidzi z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, osoby samotne o zmniejszonej sprawności psychofizycznej, mające złe warunki mieszkaniowe lub niekorzystną sytuację rodzinną.

Zakres świadczeń:

- dzienny pobyt wraz z posiłkami,
- podstawowe świadczenia opiekuńcze oraz rekreacyjno-kulturalne (bezpłatne występy artystyczne, wycieczki i wyjścia na spacery, kino, kontakty z pensjonariuszami innych Domów na terenie województwa),
- rehabilitacja ruchowa, masaże.

Pobyt w DDPS jest nieodpłatny, pensjonariusze ponoszą jedynie odpłatność za wyżywienie:

- odpłatność za całodzienne wyżywienie (3 posiłki) kształtuje się w zależności od dochodu pensjonariusza i wynosi średnio 6,50 zł/na dzień.

Liczba pensjonariuszy DDPS wynosiła 60 osób

***W 2009 roku pensjonariusze DDPS korzystali*:**

- z codziennej gimnastyki i terapii zajęciowej w DDPS korzystało **50** osób,
- rehabilitacja w domu klienta prowadzona była w **5** przypadkach (pomocą objęte były osoby po zawale mózgu, wylewach, w śpiączce, SM oraz dolegliwościami wieku starczego).

3.5.2. Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Specjalnej Troski ul. Strzybnicka 3

Placówka półstacjonarna o charakterze opiekuńczo – rehabilitacyjnym dla osób z upośledzeniem umysłowym.

DOA udziela pomocy osobom z rozpoznaniem: zespół Downa, oligofrenia, uszkodzenie CUN, MPD, mającym poważne trudności w życiu codziennym, a zwłaszcza szeroko rozumianym relacjom społecznym.

Celem Ośrodka Adaptacyjnego jest:

- opieka nad osobami z uszkodzeniami narządu ruchu, umysłowo upośledzonymi w stopniu znacznym i głębokim,
- rehabilitacja medyczna i społeczna, bez odrywania od rodzin i naturalnego środowiska,
- pomoc rodzinom w zaakceptowaniu trudnej sytuacji życiowej i przygotowanie ich do roli terapeutów własnego dziecka.

Ośrodek zapewnia dzienną pomoc osobom upośledzonym umysłowo oraz osobom z dysfunkcją narządu ruchu, które wymagają podstawowej opieki i pomocy w sposób pozwalający na samodzielne funkcjonowanie oraz uczestniczenie w życiu społecznym

Pobyt w DOA jest nieodpłatny.

Rodzice/opiekunowie pokrywają jedynie koszty wyżywienia (3 posiłki dziennie) w kwocie 6,50 zł od osoby na dzień, nie obejmuje to kosztów przygotowywania posiłków .

W okresie sprawozdawczym w 2009r. w DOA przebywały 22 osoby.

Ośrodek prowadził zajęcia z zakresu:

- rehabilitacji indywidualnej i grupowej,
- muzykoterapii,
- dogoterapii,
- terapii zajęciowej - (zajęcia plastyczne, stolarskie, ogrodnicze, rękodzieło) dostosowanej do indywidualnych potrzeb i możliwości uczestników zajęć,
- zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze na terenie ośrodka prowadzą nauczyciele Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego dla sześciu podopiecznych
- lekcje religii odbywają się w ramach wolontariatu.

Opiekę nad niepełnosprawnymi sprawują opiekunowie. Wszyscy podopieczni objęci są pomocą psychologa oraz pielęgniarki.
Ośrodek zapewnia także prowadzenie specjalistycznego poradnictwa.

W miarę możliwości Dzienny Ośrodek Adaptacyjny zapewnia organizację świąt, uroczystości okazjonalnych np. Dzień Matki, rekreację i organizację czynnego wypoczynku.

3.5.3. Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn ul. Sienkiewicza 48

Noclegownia działa od 1992 roku i dysponuje 44 miejscami.

Oferowana pomoc:

- całodobowego pobytu;
- wyżywienia w postaci jednego gorącego posiłku. Dodatkowo osoby bezdomne otrzymują porcję śniadaniową;
- zapewnienie niezbędnej odzieży;
- dostępności do sanitariatów i natrysków;
- pomocy w załatwieniu miejsca na stacjonarne leczenie odwykowe;
- kierowania na terapie odwykowe;
- prowadzenia grupy wsparcia;
- pomocy w pozyskania zatrudnienia;
- kierowania do Domów Pomocy Społecznej osób niepełnosprawnych
- pomocy w uzyskaniu świadczeń emerytalnych, rentowych w odniesieniu do osób uprawnionych (pomoc polega na skompletowaniu świadectw pracy, zaświadczeń lekarskich, innych dokumentów)
- pomocy w uzyskaniu dowodu osobistego (wypełnienie wniosków, pokrycie kosztów zdjęć, opłat administracyjnych)
- pracy socjalnej.

W 2009 roku pomocą objętych było 111 bezdomnych mężczyzn

średnio w każdym miesiącu

w Noclegowni przebywało 30 osób.

3.5.4. Zespół Mieszkań Chronionych ul. Grzybowa 211

Oferuje pomoc w formie:

- schronienia
- pracy socjalnej
- poradnictwa specjalistycznego w szczególności prawnego i psychologicznego
- załatwiania spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych.

O pomoc mogą ubiegać się osoby:

- zagrożone bezdomnością z uwagi na trudną sytuację osobistą przy jednoczesnym występowaniu wielu dysfunkcji wskazujących na konieczność kompleksowego wsparcia
- kobiety z dziećmi będące ofiarami przemocy w rodzinie.

Zespół Mieszkań Chronionych tworzą:

- lokal w centrum miasta przy ul. Bema
- 26 lokali w budynku przy ul. Grzybowej 211.

W 2009 r. ze schronienia skorzystało 35 rodzin, w których żyło 113 osób.

Ponadto w dwóch lokalach wchodzących w skład
Zespołu Mieszkań Chronionych
od września do grudnia 2009r
mieszkało 19 osób bezdomnych

3.6. Programy i projekty

3.6.1. Projekt w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

„Awans. Aktywna integracja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej na terenie gminy Tarnowskie Góry” realizowany był w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Kapitał Ludzki.
Projekt skierowany był do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym będących jednocześnie:

- osobami pozostającymi bez zatrudnienia
- klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach
- osobami powyżej 15 roku życia.

Liczba uczestników projektu	68
Liczba spisanych kontraktów socjalnych	68
Wartość projektu ogółem	660 303,00 zł
w tym środki własne	69 331,82 zł

Realizacja zaplanowanych działań miała na celu:

- zmniejszenie barier psychologicznych, społecznych i zawodowych uczestników projektu,
- powrót lub zaistnienie na rynku pracy,
- podniesienie poziomu integracji społecznej i zawodowej klientów korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy Tarnowskie Góry.

Zarządzanie projektem

Projekt: „AWANS. Aktywna integracja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej na terenie gminy Tarnowskie Góry" **był bezpośrednio nadzorowany przez**: Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach
Planowaniem i koordynacją zadań zajmował się **zespół ds. projektu**
W skład zespołu wchodzili : główny specjalista ds. projektu, konsultant ds. projektu, pracownik socjalny, specjalista II ˚ opracy socjalnej, inspektor działu księgowości, odpowiedzialna za obsługę finansową, kierownik sekcji, odpowiedzialna za obsługę zamówień publicznych.

W ramach projektu „Awans. Aktywna integracja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej na terenie gminy Tarnowskie Góry" w roku 2009 zorganizowano:

- kursy i szkolenia zawodowe,
- treningi, warsztaty umiejętności psychospołecznych,
- warsztaty taneczne dla młodzieży w wieku 15-18 lat,
- finansowano udział w zajęciach szkolnych,
- konsultacje z doradcą zawodowym,
- opiekę nad dziećmi w czasie trwania kursów i szkoleń,
- wsparcie finansowe dla uczestników projektu w postaci zasiłków celowych specjalnych

Nowoczesny handlowiec:
W kursie uczestniczyło **12 osób.** Zajęcia teoretyczne odbywały się w Śląskim Centrum Edukacji „Oświata" w Katowicach, zajęcia praktyczne miały miejsce w tarnogórskim TESCO. Kurs obejmował 160 godzin kształcenia.

Operator koparko-ładowarki:
W kursie uczestniczyły **2 osoby**. Zajęcia trwały 176 godzin, odbywały się w Śląskim Centrum Edukacji „Oświata" i firmie „Hydrogop" w Katowicach przy ul. Tartaczne.

Portier:
Uczestnikami kursu były **4 osoby**. Kurs obejmował 60 godzin kształcenia. Zajęcia teoretyczne odbywały się w Śląskim Centrum Edukacji „Oświata" w Katowicach, zajęcia praktyczne w tarnogórskiej Spółdzielni Mieszkaniowej GWAREK.

Opiekun osób starszych:
W 140- godzinnym kursie uczestniczyły **2 osoby**. Zajęcia teoretyczne prowadzone były w Śląskim Centrum Edukacji „Oświata" w Katowicach, praktyczne w Domu Pomocy Społecznej CARITAS w Tarnowskich Górach**.**

Ogrodnictwo:
Uczestnikami kursu były **2 osoby**. 160 godzinne szkolenie odbywało się w firmie „Ogrodnictwo Łukasz Siedlecki" w Tarnowskich Górach. Uczestnicy zgłębiali tajniki uprawy roślin ozdobnych.
Florystyka: W kursie uczestniczyło **5 osób**. Organizatorem zajęć była firma „Oświata",100 godzinny kurs odbywał się w kwiaciarni „Niezapominajka" w Tarnowskich Górach.

Stylizacja paznokci:
Uczestnikami kursu były **3 osoby**. Organizatorem 56 godzinnego szkolenia było Śląskie Centrum Edukacji „Oświata", zajęcia odbywały się w tarnogórskim Studio Stylizacji Paznokci przy ul. Tylnej.

Fryzjer damsko – męski: W kursie uczestniczyły 2 osoby. Realizatorem 220-godz. szkolenia było Śląskie Centrum Edukacji „Oświata", zajęcia odbywały się na terenie ośrodka w Katowicach.

Kurs obsługi magazynu i wózka widłowego:
W kursie uczestniczyły 2 osoby. Zajęcia teoretyczne odbywały się w Śląskim Centrum Edukacji „Oświata" w Katowicach, zajęcia praktyczne miały miejsce w tarnogórskim TESCO. Kurs trwał 120 godzin.

Kurs prawa jazdy kat. B:
W kursie uczestniczyło **5 osób**, zajęcia odbywały się w Szkole Nauki Jazdy TOKA w Tarnowskich Górach przy ul. Tylnej.

Warsztaty interpersonalne dla młodzieży
W trakcie 30-godzinnych warsztatów uczestnicy pogłębiali samoświadomość oraz doskonalili swoje umiejętności społeczne. Grupa uczestników liczyła **8 osób.**

Zajęcia taneczne dla młodzieży:
8-mio osobowa grupa młodzieży brała udział w warsztatach tanecznych. Zajęcia prowadzone przez trenerkę Śląskiego Teatru Tańca miały na celu m.in. rozwijanie kreatywności, integrację społeczną oraz propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego. Podczas 60-cio godzinnych warsztatów młodzież przygotowała spektakl taneczno-muzyczny.

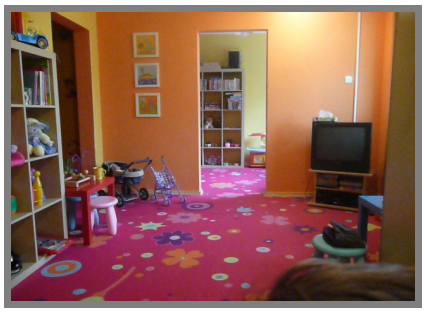

Grupa edukacyjno – informacyjna
W trakcie **52 godz**. pracy z terapeutą uzależnień uczestnicy grupy pogłębiali wiedzę na temat uzależnień. Cykl spotkań przebiegał w trzech etapach:
- motywację do pracy i identyfikację z problemem
- pracę nad tożsamością i bezsilnością,
- rozpoznawanie mechanizmów i uruchomienie procesu zmiany.

Grupa samopomocowa :
5-cio osobowa grupa mężczyzn przebywających na terenie Noclegowni Miejskiej uczestniczyła w cyklu spotkań, które miały na celu m. in.: integrację społeczną i doskonalenie umiejętności interpersonalnych. Cykl trwał **32 godz**.

Opieka nad dziećmi:
Dzieci, których rodzice uczestniczyli w zajęciach organizowanych w ramach projektu miały zapewnioną opiekę w Klubie Małego Dziecka SŁONECZNIK i Klubie Malucha TĘCZOWY DOMEK. W 2009 roku w ramach projektu z tej formy wsparcia skorzystało **35 dzieci**

3.6.2. Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy dożywianie dzieci.

Sytuacja dzieci żyjących w rodzinach ubogich jest szczególnie trudna. Rodzice często nie mogą zaspokoić podstawowych potrzeb życia codziennego. Niedobory żywienia w okresie dojrzewania dziecka i nastolatka powodują poważne konsekwencje mające wpływ na aktywność umysłową, sprawność fizyczną, dojrzewanie płciowe, opóźnienie rozwoju społecznego i intelektualnego, anemię, zmniejszenie odporności organizmu. W rodzinach, w których nie występują inne problemy poza problemami materialnymi, zaspakajanie podstawowych potrzeb dzieci jest priorytetem. Brak środków finansowych prowadzi do coraz większych zaniedbań i ograniczania potrzeb, oszczędzania również na jedzeniu.

Ważnym elementem wsparcia finansowego klientów MOPS w 2009 roku był, Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, realizowany w oparciu o ustawę z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywienia.

W 2009 roku pomocą w ramach Programu objęto 2951 osób

w ramach wsparcia osób i rodzin.

- łączna wartość przyznanej pomocy wyniosła – **1 384 790 zł**
- w ramach zadań własnych wypłacono pomoc na łączną kwotę - **590 610 zł.**

3.6.3. Inne programy

Opracowano i zrealizowano wnioski o dofinansowanie ze środków **Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** zadania z zakresu organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

- Noclegownia otrzymała dofinansowanie w wysokości **250**zł na organizację wyjazdu do Teatru Rozrywki w Chorzowie

- Realizacja **Europejskiego Programu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (PEAD)** – Program realizowany jest w województwie śląskim od 2004 roku. Celem programu jest dystrybucja artykułów żywnościowych (mleko w proszku, ryż, kasze itp.). Na terenie miasta Tarnowskie Góry w roku 2009 z pomocy skorzystało **514** rodzin, w których żyło **1567**osób.
MOPS w Tarnowskich Górach był odpowiedzialny za typowanie rodzin do udziału w programie.

3.6.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Tabela: Współpraca z organizacjami pozarządowymi w 2009 roku.

Nazwa organizacji pozarządowej	Nazwa wydziału	Zakres współpracy – zarówno finansowy jak i poza finansowy	Wnioskowana przez NGO kwota dofinansowania lub inne oczekiwane przez organizację wsparcie	Kwota przyznana NGO w ramach zadania lub wydatkowana przez wydział w ramach współorganizacji zadania
Polski Komitet Pomocy Społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Zlecanie realizacji pomocy w formie świadczenia podstawowych usług opiekuńczych mieszkańcom miasta (podmiot wyłoniony w drodze przetargu)	Zgodnie z zakresem współpracy	**201 129,51 zł**
Stowarzyszenie Pomocy Osobom Chorym Psychicznie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	**Nieodpłatne** udostępnianie pomieszczeń na regularne spotkania oraz czynny udział pracowników MOPS w spotkaniach organizacji	Zgodnie z zakresem współpracy	
Klub „Sami Swoi" działający przy Związku Emerytów i Rencistów	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	**Nieodpłatne** udostępnianie pomieszczeń na regularne spotkania oraz czynny udział pracowników MOPS w spotkaniach organizacji	Zgodnie z zakresem współpracy	
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło Tarnowskie Góry	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	**Nieodpłatne** udostępnianie pomieszczeń na regularne spotkania oraz czynny udział pracowników MOPS w spotkaniach organizacji	Zgodnie z zakresem współpracy	
Caritas Parafii Opatowice parafii p.w. Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej w Opatowicach	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Współpraca w zakresie programu PEAD – rekrutacja beneficjentów programu i wydawanie kart pomocy żywnościowej	Zgodnie z zakresem współpracy	

4. BUDŻET MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Wydatki związane z funkcjonowaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2009 roku wyniosły **22 131 779,70 zł**. W porównaniu z rokiem 2008 wzrosły o **4,85 %**.

Tabela: Wydatki związane z funkcjonowaniem systemu pomocy społecznej w 2009r.

Zadania	Wydatki
Zadania własne gminy	**12 049 844,21**
w tym: - finansowane dotacją z budżetu centralnego w tym EFS – **563 787,46** - finansowane dotacją otrzymaną z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie umów między jednostkami samorządu terytorialnego	**3 407 520,42** **833,00**
Zadania zlecone gminie w tym Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny – **33 999,99**	**10 081 935,49**
Razem:	**22 131 779,70**

Opracowanie własne

W 2009 roku:

- ✓ środki finansowe z budżetu gminy przeznaczone na zadania realizowane przez MOPS stanowiły **39,04 %** ogółu wydatków;
- ✓ z budżetu centralnego wynosiły **60,96 %** ogółu wydatków.

4.1. Struktura wydatków MOPS z wyszczególnieniem rodzajów świadczeń oraz ich obsługi

Tabela: Wydatki poniesione w 2009 roku na realizacje świadczeń oraz ich obsługę

Wyszczególnienie		Wydatki
Rozdział	I. **Świadczenia ogółem** w tym:	**16 892 841,42**
85202	Pokrywanie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej	666 988,83
85212	Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, składki na ubezpieczenia społeczne	9 366 955,19
85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	64 372,09
85214	Zasiłki i pomoc w naturze (świadczenia przyznawane na podstawie ustawy o pomocy społecznej)	2 804 719,44
85215	Dodatki mieszkaniowe wraz z opłatami pocztowymi	1 980 155,88
85219 85295	Realizacja projektu finansowanego z EFS w ramach POKL	279 706,02
85220	Koszty prowadzenia Zespołu Mieszkań Chronionych	100 245,96
85228	Świadczenie usług opiekuńczych	239 678,01
85295	Realizacja programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	1 390 020,00
II. **Utrzymanie Ośrodka** w tym:		**3 756 946,54**
85195	Pozostała działalność. Koszty wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	828,00
85212	Obsługa Działu Świadczeń Rodzinnych	485 375,91
85219	Wydatki związane z obsługą pozostałych świadczeń	2 919 028,13
85219 85295	Wydatki związane z obsługą realizowanego projektu finansowanego z EFS w ramach POKL	351 714,50
Razem: I + II		**20 649 787,96**

Opracowanie własne

Ośrodki wsparcia

Tabela: Wydatki związane z utrzymaniem Ośrodków Wsparcia w 2009 roku

Wyszczególnienie	Wydatki zł
85117 Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Specjalnej Troski	488 283,02
85203 Dzienny Dom Pomocy Społecznej	637 973,01
85295 Noclegownia Miejska	355 735,71
RAZEM:	**1 481 991,74**

Opracowanie własne

4.2. Struktura wydatków w 2009 roku

W okresie sprawozdawczym wydatkowano kwotę **22 131 779,70 zł**, stanowiącą **98 %** rocznego planu budżetu MOPS i **98 %** otrzymanych środków finansowych.

Tabela: Struktura wydatków w 2009 roku

1 481 991,74	wydatki na prowadzenie DDPS, DOA, Miejskiej Noclegowni co stanowi **6,69%** w strukturze wszystkich wydatków
3 756 946,54	wynagrodzenie pracowników, koszty utrzymania MOPS oraz koszty obsługi świadczeń finansowych z budżetu centralnego oraz gminy stanowią **16,97 %** ogółu wydatków
16 892 841,42 w tym	koszt udzielonych świadczeń stanowi **76,32 %** wydatkowanej kwoty; EFS – 279 706,02 udział gminy: **6 844 782,78** w tym dotacja **2 137 714,96** udział budżetu centralnego: **9 768 352,62**

Opracowanie własne

5. DZIAŁANIA ZREALIZOWANE I PODEJMOWANE PRZEZ MOPS W 2009 ROKU.

- ✓ Utworzono Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny dla osób Zaburzonych Psychicznie i ich Rodzin przy ul. Wyszyńskiego,
- ✓ Rozpoczęto działalność portierni na terenie Zespołu Mieszkań Chronionych,
- ✓ Zorganizowano uroczystość z okazji 100 – lecia istnienia budynku Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Bytomskiej,
- ✓ Zorganizowano wieczerze wigilijne dla osób samotnych i starszych, bezdomnych, pensjonariuszy Dziennego Domu, DOA,
- ✓ Zorganizowano wycieczki jednodniowe dla pensjonariuszy Dziennego Domu Pomocy Społecznej do Palmiarni w Gliwicach, Klasztoru Karmelitów Bosych w Czernej,
- ✓ Zorganizowano wyjazd osób niepełnosprawnych – bezdomnych oraz mieszkańców Zespołu Mieszkań Chronionych do Teatru Rozrywki w Chorzowie.

Przeprowadzono przetargi nieograniczone na:

- realizację podstawowych usług opiekuńczych w formie dostarczania posiłków dla klientów MOPS
- zakup posiłków dla klientów MOPS wraz z dowozem,
- dostawę mięsa i wyrobów mięsno-wędliniarskich do Dziennego Domu Pomocy Społecznej i Noclegowni Miejskiej dla Bezdomnych.

Przeprowadzono zamówienia w trybie z wolnej ręki:

- na szkolenia (treningi) dla 68 uczestników projektu „AWANS. Aktywna integracja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej na terenie gminy Tarnowskie Góry" w zakresie poradnictwa i wsparcia grupowego w celu podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową oraz treningów kompetencji i umiejętności społecznych
- na przeprowadzenie szkoleń zawodowych dla uczestników projektu „AWANS. Aktywna integracja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej na terenie gminy Tarnowskie Góry" w zakresie:
  - nowoczesny handlowiec – 13 osób,
  - operator koparko-ładowarki – 4 osoby,
  - konserwator zieleni miejskiej – 2 osoby,
  - opiekun osób starszych i dzieci – 2 osoby,
  - portier – 4 osoby,
  - florystyka – 3 osoby,
  - stylizacja paznokci – 3 osoby,
  - magazyn z wózkiem widłowym – 2 osoby,
  - fryzjer damsko-męski – 1 osoba.

Zapytanie o cenę na:

- na przeprowadzenie konsultacji z zakresu doradztwa zawodowego dla uczestników „AWANS. Aktywna integracja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej na terenie gminy Tarnowskie Góry”.

W zakresie remontów:

Dzienny Dom Pomocy Społecznej
- remont elewacji,
- wymiana stolarki drzwiowej zewnętrznej.

Zespół Mieszkań Chronionych
- remont pomieszczenia biurowego,
- modernizacja instalacji elektrycznej,
- usunięcie niedrożności rur kanalizacyjnych.

MOPS
- wymiana starej posadzki oraz prace remontowe przy ul. Bema,
- montaż głowic termostatycznych w pomieszczeniach biurowych przy ul. Bema,
- rozbudowa okablowania elektrycznego przy ul. Piastowskiej 8,
- wymiana opraw oświetleniowych wraz z pracami przygotowawczymi przy ul. Bema.

6. BILANS POTRZEB

- Kontynuacja projektu **„Awans. Aktywna integracja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej na terenie gminy Tarnowskie Góry”** realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Kapitał Ludzki,

- Wnioskowanie o dotację na kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Interwencyjnego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i ich Rodzin w ramach konkursu nt.: ”Oparcie społeczne dla osób zaburzonych psychicznie”.

Zespół Mieszkań Chronionych:

- kontynuowanie działalności portierni,
- uruchomienie grupy samopomocowej dla mieszkańców,
- pomoc w formie pracy asystentów rodziny,
- adaptacja lokalu na parterze budynku z przeznaczeniem na Klub „Szczęśliwe Dzieciństwo”

Noclegownia:

- wykonanie projektu technicznego,
- wykonanie niezbędnych prac remontowo-budowlanych zgodnie z projektem (decyzja Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej oraz Inspektora Nadzoru Budowlanego),
- modernizacja systemu ogrzewania - ogrzewanie gazowe,
- docieplenie zewnętrznych ścian budynku.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej:

- podjęcie współpracy z Rodzinnym Domem Pomocy w zakresie zapewnienia całodobowej opieki osobom starszym i przewlekle chorym,
- wykonanie wentylacji w pomieszczeniu wc dla pensjonariuszy,
- wykonanie metalowych ozdobnych uchwytów na kwiaty wokół balkonu na I piętrze budynku,
- wykonanie nowego muru przy schodach wejściowych do budynku oraz balustrady dopasowanej stylem do bramy. i furtki,
- nowe pokrycie dachu na budynku garażu

Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Specjalnej Troski

- Przekształcenie Dziennego Ośrodka Adaptacyjnego dla Dzieci Specjalnej Troski w Dzienny Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych.

Bezpieczeństwo pracy

POTRZEBY	ZAGROŻENIA
✓ Kursy i szkolenia w zakresie samoobrony ✓ Monitoring rozmów telefonicznych i pomieszczeń, w których obsługiwani są klienci ✓ Monitoring Noclegowni i Zespołu Mieszkań Chronionych	✓ Agresja fizyczna i werbalna
✓ Szczepienia ochronne	✓ Choroby zakaźne
✓ Warsztaty dla pracowników w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych, charakterystycznych dla specyfiki pracy	✓ Frustracja i wypalenie zawodowe

7. ZAKOŃCZENIE

Nowy paradygmat socjalny zakłada odchodzenie od klientyzmu socjalnego na rzecz modelu pomocy społecznej łączącego elementy ochrony socjalnej, pomocy społecznej i wreszcie przedsiębiorczości społecznej.

W roku 2010 MOPS będzie kontynuował realizację dotychczas podejmowanych działań i i inicjował nowe sposoby rozwiązywania problemów społecznych.

Trafna diagnoza sytuacji rodziny, zwiększenie lokalnej aktywności i realizacja długofalowych celów, wpłynie skutecznie na poprawę bytu beneficjentów pomocy społecznej.